

Hoofdstuk 2: tussen de oorlogen+ 2e WO

Herhaling: Na de eerste wereldoorlog	2
Benito mussolini	2
Wat is fasisme?	3
welvaart en crisis in de jaren 30	4
De vs	4
Duitsland	4
De ineenstorting van de economie in de VS	5
Rusland	6
5 jarenplan	7
Adolf Hitler	7
Duitsland van democratie naar dictatuur	7
Politieke problemen(putch=staatsgreep)	8
Economische problemen	9
De opkomst van hitler	10
Gleichschaltung	12

Herhaling: Na de eerste wereldoorlog

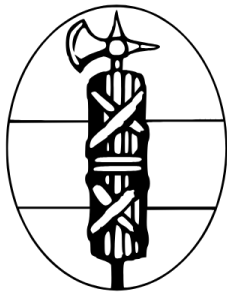
- Italië heeft zich in 1915 aangesloten bij de geallieerden (daarvoor centralen)

De Italianen verruilden de bondgenootschap omdat zij dachten istrië+zuid tirol te krijgen

- 1919 Italië krijgt die gebieden nog steeds niet(Door het verdrag van versailles)

Benito mussolini

Benito mussolini richt een knokploeg op: Fasci di Combattimento

Symbol:

mussolini zegt tegen het volk:

- : de regering is te slap
- : De democratie werkt niet
- : Istrië+zuid tirol verkrijgen

1922: Mussolini organiseerde de: Mars op rome:

- Soort van staking, Om iets voor elkaar te krijgen

Mussolini loopt de stad uit met zijn knokploeg. De koning benoemt Mussolini tot premier. Met verandering van de wetgeving wordt Italië snel een dictatuur. Door de machtsovername wordt het fasisme een politieke stroming.

- Dit is nog steeds in 1922

Wat is fasisme?

Fasisme is niet te definiëren. Maar kan wel in kenmerken worden uitgedrukt.

Voldoe je aan meer dan 2 kenmerken? dan ben je een fascist (hoe meer kenmerken hoe erger)

Er zijn 12 kenmerken van fasisme (de laatste 2 zijn van Hitler voor Duitsland)

welvaart en crisis in de jaren 30

De VS

De VS wordt zeer rijk!

Oorzaak: De Europese landen kopen na de oorlog alles in de VS. Dit is omdat de Europese economie stuk is na de oorlog.

De economie in de VS zit dus positief in de lift(omhoog)

Duitsland

In Duitsland gaat het heel slecht

- 1) Er was een oorlogseconomie: het gaat heel slecht
- 2) Bovenop de slechte economie moeten ze de herstelbetalingen betalen(verdrag van versailles)

1923: Duitsland kan de herstelbetalingen niet opbrengen(niet kunnen betalen)

Het gevolg hiervan is dat Frankrijk het Ruhrgebied gaat bezetten(plek van winst voor Duitsland)

- De Duitse regering zegt: Arbeiders staken!

De Duitse regering laat geld bijmaken. Het gevolg hiervan is dat er een hyperinflatie ontstond. Dit is vanwege dat de waarde van geld veel minder werd en de producten ook een stuk duurder

De VS gaat zich ermee bemoeien met een plan: Het dawes plan

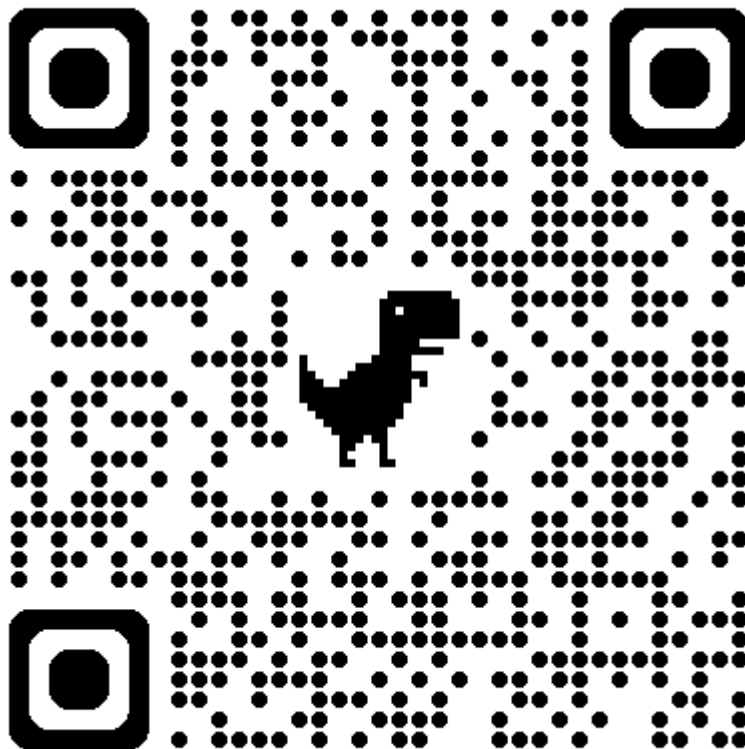
Wat houdt het in?

De VS lenen Duitsland geld om ervoor te zorgen dat de Duitse economie weer gaat draaien. Hierdoor kan Duitsland de herstelbetalingen betalen. En hierdoor kunnen FR en ENG de leningen aan de VS betalen.

De ineenstorting van de economie in de VS

Oorzaken

1. Directe oorzaak: Beurskrach(aandelen zijn plots minder waard)
2. Indirecte oorzaken:
 - Overproductie
 - Kopen op krediet
 - Geen controle(banken)\

Video beurskrach

Rusland

1917→oktoberrevolutie

1918→vrede van brest-litovsk

1919→lenin voerde het communisme in

- fabrieken worden van de arbeiders
- boeren krijgen niet een eigen landje

Gevolgen

- hongersnood
- verzet tegen communisme→boeren en arbeiders stoppen met werken

Lenin voort(idee van trotski) de nieuw economisch politiek in→N.E.P.

= Boeren mochten(weer) een deel van de oogst zelf houden/verkoppen.

Dit is dus de her-invoering van een klein beetje kapitalisme

De N.E.P. blijft tot 1927

- De N staat voor nieuw maar dit idee bestond al voordat Lenin aan de macht kwam

Het gevolg van de N.E.P.

- einde hongersnood
- boeren gaan weer werken

1924: Lenin stierf. Lenin wil Trotski als opvolger.

Dat gebeurt niet→ Stalin volg op en dit gaat er veranderen

Algemeen

- N.E.P. wordt afgeschaft
- Verzet wordt keihard onderdrukt
- Invoering van het communisme

Industrie

- Invoering van 5 jarenplan

landbouw

- Collectivisatie van de landbouw (ander woord voor 5 jarenplan maar net iets anders)

De 2 jaar tussen 1924-1926 zijn de tijd waar Stalin bezig is om aan de macht te komen

5 jarenplan

Het 5 jarenplan was een plan van 5 jaar, waarin het doel was zoveel mogelijk te produceren.

Hierbij werd de lat niet echt hoog gelegd bij kwaliteit, en het maakte ook niet uit wat voor een soort producten, als er maar flink veel geproduceerd werd.

Door de invoering van het 5 jarenplan veranderde de mentaliteit van de arbeider. Want harder werken wordt niet beloond met méér salaris. Dus de inspanning blijft zo laag mogelijk.

Adolf Hitler

Adolf Hitler (1889-1945) was een Duitse politicus en leider van de NSDAP (Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij). Hij werd in 1933 rijkskanselier van Duitsland en later dictator, bekend als de "Führer". Hitler speelde een centrale rol in de opkomst van het nazisme, de Tweede Wereldoorlog, en de Holocaust, waarbij miljoenen mensen werden vermoord. Zijn ideologie was gebaseerd op antisemitisme, nationalisme en de wens om "Lebensraum" (leefruimte) voor het Duitse volk te creëren. Hij pleegde zelfmoord in 1945, toen Duitsland de oorlog verloor.

Duitsland van democratie naar dictatuur

Vóór november 1918=

Duitsland is een keizerrijk met een structuur die lijkt op democratie. Het enige verschil is dat er een keizer is.

Toen de Duitse keizer was weggejaagd naar NL, was Duitsland een democratie geworden(vrede met de VS als ze democratie worden)

Er is onrust in Berlijn met gewelddadige groepen nadat ze een democratie werden.

- Groepen die de keizer wilden houden.
- Groepen die de democratie steunen.
- Groepen die dezelfde revolutie wilden laten uitbreken als in Rusland.

De Duitse regering vertrekt vanuit Berlijn naar Weimar en noemt zich: de republiek van Weimar. Ze vertrekken vanwege het geweld in Berlijn.

In deze periode zijn er 2 soorten problemen= Politieke problemen en economische problemen.

Politieke problemen(putch=staatsgreep)

In deze periode=

- Spartacus-opstand (januari 1919)
= Communistische arbeiders opstand
Het doel= vergelijkbare politici maken zoals in Rusland.

Het leger helpt mee om karl+rosa (leiders van opstand) te vermoorden

- Aanslagen op politici
- knokploegen vechten onderling
- Kapp putsch (1920)
= Oud soldaat kapp probeert een staatsgreep
Met hulp van het volk mislukte de staatsgreep(rechtse kant)
- Dolkstootlegende

= Een legende die zegt dat het Verdrag van Versailles de schuld was van de regering van Duitsland.

Ze zeggen dat Duitsland de oorlog aan het winnen was. En dat ze door de wapenstilstand "verloren"

Het doel: ervoor zorgen dat de regering in een kwaad daglicht wordt gezet en ook de schuldigen waren van het Verdrag van Versailles.

- De hitler-ludendorff putsch/bierkellerputsch(1923)
Ze zijn conservatief= Ouderwets, terug naar vroeger
Deze mislukt op dezelfde manier als de kapp putsch
 - Hitler wordt gevangen gezet
 - 5 jaar→paar maanden→paar weken→thuis zitting
 - Hitler schreef thuis een boek:mein kampf(mijn strijd). Het gaat over zijn leven en zijn strijd tegen de joden
 - Ludendorff was een Duits generaal

Economische problemen

- Zeer hoge inflatie

1923 bezetting roergebied(ruhrgebiet): hyperinflatie

1923-1929 behoorlijke welvaart in Duitsland(dawesplan)

Duitsland extra zwaar: einde dawesplan/crisis/herstelbetalingen

PW vraag: waarom werd Duitsland dubbel gepakt

Antwoord: einde dawesplan/herstelbetalingen

De opkomst van hitler

Hitler beloofde

- Einde aan verdrag van versailles
- Einde aan de armoede
- welvarend Duitsland

Arisch ras=beste ras

Hitler is opgegroeid in een antisemitische omgeving(anti joods).

- Lebensraum= imperialistische gedachte om Duitsland ruimte te geven(drang nach osten)

Verklaring Nationaal in Nationaalsocialisme.

“” Joden willen alle arbeiders in de hele wereld verenigen”” (dit lijkt op Lenin en Stalin)

“” Joden willen Duitse arbeiders losweken van Duitsland en internationaal maken””

(ook dit lijkt op Lenin en Stalin)

“” Het socialisme in Duitsland moet voor de arbeiders in Duitsland blijven en daarom moet het nationaalsocialisme worden en genoemd worden”” .

Om deze reden werd de partij van Hitler NSdap genoemd.

Nazisme = is afkorting afgeleid van Nationaalsocialisme :

- anti democratisch
- gewelddadig
- extreem nationalistisch
- totalitair

Communistisch	Nazi's
Einde aan kapitalisme	Einde aan verdrag van versailles

Kiezers stemmen dus ook vaak op de communisten, omdat zij net als de nazi's beloven armoede te bestrijden, maar de communisten willen dit door middel van socialistische hervormingen(economie), terwijl de nazi's een nationalistische, racistische benadering hebben.

Hitler mag rijkskanselier(minister-president) worden maar.... hij krijgt máár 2 ministers mee.

Rijksdag=parlementsgebouw

feb 1933= brand rijksdag. Hitler geeft Martinus de schuld. De brand wordt gebruikt om de communisten uit te schakelen.Hitler zegt ook:Duitsland is in gevaar, want de brand moest het begin zijn van een communistische revolutie .

Martinus van der Lubbe. Hij is een nederlander

- ❖ arm
- ❖ Hij gaat van partij naar partij
 - Want je krijgt schoenen/jas/bonen
 - hierdoor kreeg hij toch spullen

Maart 1933: Machtigingswet wordt aangenomen:

1 de rijkskanselier mag wetten maken zonder parlement;

2 deze wetten mogen afwijken van de grondwet.

Dit betekent dus: einde democratie

Deze wet kon worden aangenomen doordat

- hij samenwerkte met kleinere partijen
- Door slim gebruik te maken van de brand
- Door de verkiezingen(ook al hadden ze niet de meeste stemmen)

Video hitler aan de macht:

Gleichschaltung

= Gelijkschakeling

Hitler zegt: Het gewone volk is nog geen nazi. Dus zij moeten "opgevoed" worden tot het nazisme.

Hoe?

Iedereen verplicht lid maken van een nazi-organisatie.

- Hitlerjugend(jongens)
- Bund deutscher mädels(meisjes)(bdm). Deze zorgt ervoor dat vrouwen vroeg zwanger willen worden.
- Arbeids dienst

Sa en de SS

SA: Een groep bruinhemden die vóór Hitlers machtsovername straatgevechten voerde en tegenstanders intimideerde. Na 1934 verloren ze hun macht.

SS: Een elitegroep in zwarte uniformen die begon als Hitlers lijfwacht en later verantwoordelijk werd voor gruweldaden zoals de Holocaust en het bewaken van concentratiekampen. Ze kregen juist meer macht na 1934.

Oorzaken 2e WO

- Hitler zelf, wilde van begin af aan een oorlog beginnen. Want alleen dan kan Duitsland "gered" worden

Gered worden van

- Het verdrag van Versailles
- Geografische beperkingen
- Financiële beperkingen
- Economische beperkingen

Hitler begint met:

- Meer dan 100.000 soldaten
- Herbezetting van het Rijnland (niet hetzelfde als het Ruhrgebied!)
- Einde aan de herstelbetalingen

De houding van Frankrijk, Engeland en de VS.

= Veroorzaakt door een soort spijt-gevoel over het té zware verdrag van Versailles.

Reactie: Hitler krijgt veel toestemming.

Engeland en Frankrijk hanteren ook een **appeasement-politiek**

= Toegeven in bijna alles om de vrede te bewaren

Engeland, Frankrijk en de VS. Zijn blij met één onderdeel van de ideeën van Hitler

= De drang naar oosten

Deze 3 landen denken namelijk dat Hitler dan "eventueel" Stalin zou tegenhouden. (later blijkt het juist andersom)

Anschluß

= de aansluiting van Oostenrijk bij Duitsland

De Oostenrijkse premier Schuschnigg wordt door Hitler uitgenodigd. Tijdens dit gesprek schold Hitler de oostenrijkse premier uit en bedwong hem een beetje. Hij werd dus door Hitler onder dwang gezet om een nazi regering te maken. De Oostenrijkse premier neemt de nazi minister Seyss-Inquart. Deze nazi maakte de Oostenrijkse regering een nazi regering en die sluit zich aan bij Duitsland.

Sudetenland

Hitler wil Sudetenland aanvallen om bij Duitsland te voegen.

Mussolini vermijdt een oorlog door een conferentie te beleggen.

Verdrag van München

Aanwezig:

- Du Hitler
- It Mussolini
- Fr Daladier
- Eng Chamberlain (herkennen: witte pluk haar)

Niet aanwezig:

- Tsjecho-Slowakije
- Sovjet Unie (S.U.)

Conclusie: Hitler krijgt Sudetenland

Hitler zegt: Duitsland is klaar in Europa.

Echter binnen 3 maanden valt Hitler Tsjecho-Slowakije binnen (dus breekt hij zijn belofte)

Frankrijk doet niks,

Engeland garandeert de grenzen van Polen. Dat betekent dat Engeland Polen gaat beschermen als het oorlog wordt.

Het niet-aanvalsverdrag(Hitler en Stalin)

Andere namen ervoor=

- Molotov-ribbentroppact
- Duivelspact
- Monsterverbond

Het verdrag zelf=

- 1) Wij vallen elkaar niet aan
- 2) Geheime afspraak: Wij verdelen onderling polen.

Het begin van de 2e WO

1 september 1939

Hitler valt Polen binnen. Begin van de 2e WO

Het verloop van de oorlog.

→Blitzkrieg(snelle oorlog)

Volgorde=

1. Denemarken
2. Noorwegen
3. NL(15 mei 1940= bombardement Rotterdam)
4. België
5. Frankrijk

Engeland is niet veroverd:

Oorlog: Battle of Britain

Luchtoorlog!

→ Raf tegen Luftwaffe

De Raf wint(engeland)

De engelsen werden door de Duitsers rustig gehouden met V1 en V2 raketten.

Operatie Barbarossa

Hitler valt Rusland aan.(opmars naar stalingrad) deze mislukt, Stalin wint en begint een zegetocht naar Berlijn